

με αφορμή ένα ακόμα βιβλίο της Σοφίας Νικολαΐδου

από τη φιλόλογο Τίνα Πλατσή

Μία ακόμη βραδιά πολιτισμού μοιραστήκαμε την Κυριακή 10 Φεβρουαρίου 2019 στη **Μονή Λαζαριστών**. Μαθητές και μαθήτριες του Αρσακείου Γυμνασίου και Λυκείου Θεσσαλονίκης μαζί -ή και χωρίς- τους γονείς τους, αλλά με καθηγητές και καθηγήτριές τους παρακολούθησαν από κοινού την παράσταση «**Υπέρ Ελλάδος**» (**Η υπόθεση Πόλκ στο προσκήνιο**) της **Σοφίας Νικολαΐδου**, που ανέβηκε από το Κρατικό Θέατρο Βορείου Ελλάδος σε σκηνοθεσία και δραματουργική

επεξεργασία της **Πηγής Δημητρακοπούλου**. Πρόκειται για τη θεατρική εκδοχή του βραβευμένου μυθιστορήματος της Σοφίας Νικολαΐδου «Χορεύουν οι ελέφαντες», που κυκλοφόρησε το 2012 και αποτελεί το δεύτερο μέρος μιας άτυπης τριλογίας της με την οποία κεντά τη ζοφερή και συσκοτισμένη ιστορία της Θεσσαλονίκης από το 1912 έως το 2015. Οι μαθητές και οι μαθήτριες μας άλλωστε που συμμετέχουν στο πολιτιστικό πρόγραμμα «**Με αφορμή...**» σε προηγούμενη εκδήλωση της ίδιας δράσης είχαν την ευκαιρία να γνωρίσουν από κοντά τη συγγραφέα και το έργο της και να συνομιλήσουν μαζί της για το τελευταίο της βιβλίο, και τρίτο της τριλογίας, με τίτλο «**Στο τέλος νικάω εγώ**». Σε συνέχεια λοιπόν εκείνης της πρώτης γνωριμίας παρακολούθησαν αυτή τη φορά και ένα ακόμη δείγμα της δουλειάς της καταξιωμένης συγγραφέως με στόχο να αποκτήσουν σφαιρικότερη και πληρέστερη εικόνα του έργου της καθώς και μεγαλύτερη εξοικείωση με τις τεχνικές της γραφής της.

Η ιστορία

Η πλοκή του έργου είναι βασισμένη σε αληθινά γεγονότα, κάτι που εξαρχής προσέλκυσε το ενδιαφέρον των παιδιών και πιο συγκεκριμένα αφορά στη δολοφονία του Αμερικανού δημοσιογράφου Τζορτζ Πολκ το 1948 στη χτυπημένη από τον εμφύλιο πόλεμο Θεσσαλονίκη. Ο Πολκ εργαζόταν ως ανταποκριτής του CBS στη

Μέση Ανατολή και εκείνη τη χρονιά έφτασε στη Θεσσαλονίκη, προκειμένου να πραγματοποιήσει, με άκρα μυστικότητα, μία μεγάλη δημοσιογραφική επιτυχία, καθώς σκόπευε να συναντήσει τον αρχηγό των ανταρτών προκειμένου να του πάρει συνέντευξη. Αμέσως μετά θα αναχωρούσε με την Ελληνίδα σύζυγό του για τις Ηνωμένες Πολιτείες. Τα σχέδιά του, ωστόσο, ανέκοψε η μυστηριώδης δολοφονία του. Με τον εμφύλιο πόλεμο μάλιστα να μαινεται, η είδηση της δολοφονίας ενός Αμερικανού δημοσιογράφου επί ελληνικού εδάφους προκάλεσε πανικό στις ελληνικές αρχές και όξυνε τις ήδη εύθραυστες διπλωματικές σχέσεις της χώρας μας με τις ΗΠΑ και τη Μεγάλη Βρετανία.

Έτσι ξεκίνησε ένα πρόχειρα στημένο θέατρο του παραλόγου, στο οποίο πρωταγωνιστικό ρόλο έπαιξαν το ελληνικό παρακράτος και οι μυστικές υπηρεσίες της Αμερικής και της Αγγλίας. Έπρεπε πάση θυσία να βρεθεί ο ένοχος ή έστω... κάποιος ένοχος. Οι πιέσεις προς την κυβέρνηση ήταν αφόρητες και έθεταν το δίχως άλλο σε

κίνδυνο την αμερικάνικη οικονομική βοήθεια προς την Ελλάδα. Οι αρχές τότε ανακάλυψαν τον τέλει ένοχο στο πρόσωπο ενός δημοσιογράφου της εφημερίδας ΜΑΚΕΔΟΝΙΑ, του Γρηγόρη Στακτόπουλου, τον οποίο καταδίκασαν τελικά ως δολοφόνο του Πολκ. Ο ίδιος ύστερα από εξαντλητικά βασανιστήρια ομολόγησε έναν φόνο που δεν είχε διαπράξει και καταδικάστηκε σε πολυετή φυλάκιση.

Το θεατρικό έργο - η παράσταση

Το χρονικό αυτής της πολύκροτης δίκης ξετυλίγεται μπροστά στα μάτια των θεατών μέσα από την εναλλασσόμενη αφήγηση των ίδιων των εμπλεκόμενων στην υπόθεση. Η Αμερικανίδα μητέρα του

άτυχου δημοσιογράφου (που υποδύεται μοναδικά η ηθοποιός Έφη Δρόσου), η νεαρή χήρα του Πόλκ (την οποία ενσαρκώνει με επιτυχία η Μαριάννα Πουρέγκα), η βασανισμένη μάνα του κατηγορούμενου, πρόσφυγας από τον Πόντο (ρόλο που ερμηνεύει εξαιρετικά η Σοφία Καλεμκερίδου), ο δικηγόρος που υπερασπίστηκε τον Στακτόπουλο (Γιώργος Κολοβός), ο ταγματάρχης που είχε αναλάβει τις ανακρίσεις των πρωταγωνιστών, γνωστός και για τις σκληρές μεθόδους που εφαρμόζε (Ιωσήφ Πολυζωίδης), Άγγλοι διπλωμάτες και αντάρτες φυλακισμένοι που γνώριζαν πρόσωπα και καταστάσεις (ερμηνεύουν οι Χρήστος Παπαδημητρίου και

Γιάννης Τσεμπερλίδης αντίστοιχα) καθώς και απλοί ήρωες της καθημερινότητας της πόλης που σαν ένας σύγχρονος χορός σχολιάζει τα γεγονότα και παρεμβαίνει (Φανή Ξενουδάκη, Νικόλαος Κουσουλής και Κική Στρατάκη) παρουσίασαν ο καθένας τη δική του αμφίσημη εκδοχή των πεπραγμένων στους θεατές. Το μόνο βέβαια πρόσωπο που απουσίαζε τεχνηέντως καθ' όλη τη διάρκεια του έργου ήταν ο ίδιος ο πρωταγωνιστής. Ερήμην του άλλωστε μέσα από θραυσματικές αλήθειες και πανίσχυρα ψέματα κρίθηκε η μοίρα του υπέρ της πατρίδος, υπέρ Ελλάδος.

Οι ηθοποιοί λειτουργούν σαν ένα συμπαγές πλέγμα, σαν ένα καλοκουρδισμένο ρολόι, σαν τους ακριβείς δείχτες του ατέρμονου και ακάματου ρολογιού της Ιστορίας, οι οποίοι -θύματα και θύτες από κοινού – ύστερα από την απαγγελία-απολογία τους αφανίζονται στην αχλή του χρόνου. Το λιτό, αλλά λειτουργικό σκηνικό του Κώστα

Παππά, η υποβλητική μουσική του Μπάμπη Παπαδόπουλου και οι διακριτικοί φωτισμοί της Δήμητρας Αλουτζανίδου αισθητοποίησαν με ενάργεια και καθαρότητα τη σκηνοθετική γραμμή της Πηγής Δημητρακοπούλου και βοήθησαν τους νεαρούς μαθητές και μαθήτριες μας να μνηθούν στη θεατρική πράξη και να βιώσουν τη λυτρωτική συγκίνηση του έργου. Το τέλος της παράστασης ήταν καθηλωτικό, πικρό και αβάσταχτα αληθινό. Οι ηθοποιοί απεκδύθηκαν επί σκηνής τους ρόλους τους καταλύοντας τη θεατρική σύμβαση και κατέθεσαν κατά κάποιο τρόπο τη δική τους ματιά στα γεγονότα επαναλαμβάνοντας το λάιτ μοτίφ της παράστασης ως κατακλείδα σε κάθε τους δήλωση... «Υπέρ Ελλάδος».

